

Zpráva o činnosti Archivu Pražského hradu v roce 2009

Archiv Pražského hradu je od 1. 7. 2003 organizačně zařazen do odboru spisové a archivní služby Kanceláře prezidenta republiky. Archiv PH k 31.12.2009 spravoval 1049, 45, 9 bm archivních fondů a sbírek (54 fondy a sbírky- srov. přílohu: Základní evidence NAD-Tab.č.1) a 19 258 svazků knih příruční knihovny.

I. Archiv Pražského hradu v rekonstruovaných prostorách Nového paláce Pražského hradu

Ve dnech 22.-26. 9. 2008 Archiv PH opustil svoje provizorní pracovny a depozitáře v Tereziánském ústavu šlechtičen a došlo k definitivnímu reponování zde uložených fondů do Černé kuchyně a dalších depozitářů v Novém paláci. Archiv byl po pětileté rekonstrukci oficiálně otevřen dne 3. 12. 2008. Dokončení rekonstrukce umožnilo plný provoz badatelské agendy. Zejména došlo k znovuoživení mikrografických prací (koncem roku 2009 byl nově pořízen vyvolávací automat na mikrofilmy) . Do plného provozu se dostala i fototéka APH, která mj. zajišťovala digitální studijní kopie k presenčnímu předkládání v badatelně, i řešení složité agendy reprodukčních smluv. Fototéka APH navíc rozšířila svoje působíště i v nově instalovaném depozitáři citlivých fotografických nosičů (CD, dia, skleněné negativy, mikrofilmy, atp.). Provoz badatelny APH v nových podmínkách umožňuje jednak komfortní práci badatelů, kteří mají m.j. k dispozici stolní počítač, mikrofilmové čtečky, odpovídající osvětlení pracovních stolů i místní přípojky na přenosné počítače, jednak respektuje maximální ochranu zde studovaných materiálů. K dispozici je rovněž příruční knihovna v řádu několika tisíc svazků základní referenční literatury.

Rekonstrukce archivu se stala předmětem zájmu odborné veřejnosti, a pracoviště bylo požádáno vícekrát o umožnění exkurzí. Vzhledem k nutnému zachování konzervačního charakteru depozitářů (hlediska klimatická), byly návštěvy přijaty v těchto termínech:

25.5.- exkurze Matice české (18 osob)

9.11.- exkurze České archivní společnosti, sekce specializovaných archivů (16 osob)

7.12.-exkurze České archivní společnosti, sekce specializovaných archivů (15 osob)

II. Personální situace

V APH působili Mgr. Martin Halata (vedoucí-samostatný archivář), pí Jarmila Kotková (odborná archivářka, do 31.12.2009), Dr. Marek Suchý, (samostatný archivář-zástupce vedoucího), Ing.arch. Michal Šula(odborný archivář) , pí Martina Hůlková (odborný archivář-pracovník badatelny a fototéky) , PhDr. Marie Krákorová (knihovna APH) a Mgr. Kateřina Mojsejová, odborná archivářka. Fotografické práce

vykonávali pp. Ondřej Příbyl, Stanislav Loudát a Benedikt Renč. Na práci oddělení se dlouhodoběji podílela BcA. Jana Očková, restaurátorka - konzervátorka .

III. Úsek badatelný

Archiv Pražského hradu představuje vedle Archeologického ústavu AVČR, oddělení uměleckých sbírek SPH, odboru památkové péče KPR a Archivu KPR další centrum historické práce na Pražském hradě. Studovny archivu vykazují po rekonstrukci parametry, požadované recentním archivním zákonem: je vybavena čtecími přístroji, přípojkami na internet i kamerovým zabezpečením celého prostoru. K dispozici je také šetrný velkoformátový kopírovací stroj. V badatelně je umístěna příruční knihovna, která je po konzultaci s knihovnicí k dispozici badatelům v rámci prezenční výpůjčky. Služby zde poskytované se řídí platným ceníkem služeb.

(<http://www.prazskyhradarchiv.cz/>).Badatelnu navštívilo celkem 168 externích a interních badatelů, kteří vykonali 3 70 návštěv. Pracovníci odpovídali průběžně na dotazy badatelů (písemně, ústně i přes elektronické adresy-kvalifikovaný odhad 632 dotazy.) V rámci fotografických služeb pro externí žadatele bylo vystaveno celkem 26 reprodukčních smluv. Intenzivně pokročily přepisy stávajících archivních pomůcek do elektronické podoby, jejich převod do formátu *pdf*. (za účelem umístění na internetové stránky pracoviště) a práce digitalizační (fotopráce). V rámci úseku badatelný byla v roce 2009 provedena digitalizace archiválií v počtu 9 390 snímků. Na úseku badatelný je rovněž vedena agenda fototěky APH, logicky související s objednávkami reprodukcí a fotografických prací externích a interních badatelů.

IV. Příruční knihovna

Příruční knihovna APH byla založena v roce 1925. Její početní stav v roce 2009 ukazuje následná tabulka:

Početní stav knihovního fondu:

F o n d	Počet knih	Přírůstky	D a r y	Smlouvy	Ošetření fondů/ Počet svazků	Předáno do AKPR
Příručka APH	16 472	822	175	43	20	168
Uměnovědná	2 786	0	0	0	0	0
Celkem	19 258	822	175		20	168

V uplynulém roce byla provedena kompletace slovníků (Staročeský, Staroslověnský, Středov. latiny), připraveny a spolu s dalšími tituly předány do vazby; zpracovány 3 řady Ročenek Jednoty pro dostavbu

katedrály, zpracován komplet Editiones a do fondu badatelny uložena zkompletovaná historická příručka z pozůstalosti K. Hilberta. Na základě urgencí byla získána řada „nedobytných“ knih od badatelů, kteří měli, na základě badatelských listů a smluv, povinnost povinného výtisku pro fundus knihovny. APH. Na začátku července byla zahájena systematická retrokonverze lístkového katalogu; v současnosti jsou zpracovány téměř celé 3 katalogové zásuvky.

Na ošetření fondů (opravy stávajících publikací a vazby časopisů) bylo v roce 2009 vydáno 15 930,- Kč. V průběhu roku bylo za knihy vydáno celkem 157 305,50 (sem započteny i přímé nákupy AKPR na konci roku), z toho 148 465,50 Kč (nákupy prováděné knihovnicí APH).

Průběžně byly řešeny požadavky externích badatelů i pracovníků Hradu, jak telefonické, tak návštěvnícké. Celkem bylo evidováno 6 badatelů, z toho 2 externí a 4 badatelů, z toho 6 interních.

V. Pracovní program

V roce 2009 vytvořil APH celkem 155 vlastních spisů a jeho evidencí prošlo celkem 283 podání. Pracovníci archivu se kromě prací spojených se zkušebním provozem badatelny podíleli dle svých pracovních náplní na zpřístupňovacích pracích na archivních fondech, na odborných úkolech a vědeckém využití archiválií. Archiv zaznamenal v roce 2009 1 přírůstek (mimořádná přejímka archivního materiálu z příruční registratury (tzv. Technický archiv) Oddělení přípravy staveb SPH k projektu K 110 a přejímka plánů z oddělení PPS v rámci skartační probírky spisů KPR.(Viz příloha: Vnější změny z roku 2009)

V.1. Fotografické práce

mikrofilmová dokumentace rukopisy 8x KMK: N.30; H.9; N.28; D.56; O.12; M.68; D.12; O.3, 11x AMK: Cod.XXXIII; Cod.XXII; Cod.XXX; Cod.XXXII/2; Cod.CCIX; Cod.CXXI; Cod.CXXXII; Cod.CLIV; Cod.LXVII/1; Cod.CCVIII; Inv.263/1-15, fond HBA- kompletní mikrofilmování kartonu 81, fond Jednota (kompletní mikrofilmování kartonu 21,36,66), Fond: Stavební správa Pražského hradu (Ss) 1919-1948, Inv. č. 410, Sg. Ss II / 35-44, Karton č. 27 (Byt Phdr. Alice Masarykové), Fond: Hospodářská správa Pražského hradu (Hs) 1919-1948, Inv. č. 188, Sg. Hs II / 17, Karton č. 24 (Byt ministerského předsedy dr. Edvarda Beneše (inventář), Fond: Hospodářská správa, Pražského hradu (Hs) 1919-1948, Inv. č. 191, Sg. Hs II / 17, Karton č. 24:PhDr. Alice Masaryková (inventář), Fond: Stavební správa Pražského hradu (Ss) 1919-1948, Inv. č. 440, Sg. Ss III / 3, Karton č. 29, Zámek Lány (Úprava letního sídla prezidenta republiky), Fond: Stavební věci Pražského hradu (S, HFL) 1919-1947, Inv. č. 527, Sg. 3446, Karton č. 41: Sezimovo Ústí Fond: Stavební věci Pražského hradu (S, HFL) 1919-1947, Inv. č. 511, Sg. 3004, Karton č. 29:Dary prezidentu republiky, Pražskému hradu a pro jiné účely, Fond: Hospodářská správa Pražského hradu (Hs) 1919-1948, Inv. č. 206, Sg. II / 29, Karton č. 26: Byt a domácnost prezidenta republiky

(Inventář)

digitální dokumentace :Kompletní dokumentace listin AMK – projekt *Monasterium* - (do roku 1419: sign.1-I/1 – 782-XXIV/5b; 1753 snímků), výběrová reprodukční digitální dokumentace KMK-AMK (vyžádaná folia ze 17 archivních jednotek: Cod. IX; M.37; K.20; 1696/1-7; A.21/1, G.31; P.7; P.10; M.52; M.160; L.9; I.1; O.35; C.99; D.82: LXX-35; LXIX-62a; LXIX-62b

plánová sbírka:08/2009 – 70x dig. foto (SPS 162), 07/2009 – 15x dig. foto (SPS x), 04/2009 – 15x dig. foto (SPS x) , 10/2009 – 2x dig. foto (SPS 173/58, x)

studijní badatelské kopie : pozitivní mikrofilmy – 8 rukopisů KMK (celý, popř. vybraná folia – Cod.IV/14; Cod.VI/13; Cod.XXII; Cod.VI/1; Cod.XXV; Cod.XXXIII; D.19; D.49), papírový výstup z mikrofilmu na ABR – 9 rukopisů (L.80; M.68; H.12; Cod.V/1; Cod.V/2; Cod.III/8; Cod.III/6; Cod.III/9; CodXXVII/2; Cod.XCII). Digitální kopie (celé jednotky)

- 9 signatur AMK-KMK (CXXX, CXC/15, CXXII.3, CIX.17, CXLVII.25, CX, CXV-1, LXIV), 6x rkp. Vs Volyně (94,97,88, 98, 123,136) , 23 rukop. sb. hud. (1530, 206, 1103, 1157, 1197, 1277, 1253, 1529, 525, 285, 1203, 183, 331, 1617, 384, 1515, 1369, 1375, 1349, 1354, 1372, 1373,1374), 5 rukopisů KMK (P.6/1, P.9, L.6, M.52, M.160)

diapozitivy -14x KMK (A.21/1),-10x KMK (G.31), fotosbírka Hilbert (kompletní převední na dia 6x7), plánová sbírka.

V. 2 Konzervátorské práce

Konzervátorsko- restaurátorské práce se v roce 2009 soustředily na podporu během výstavních akcí (adjustace, deadjustace exponátů) a ambulantní zásahy v depozitářích pracoviště. Ty zahrnovaly vkládání protikorozní separační vrstvy v rukopisech, fixace poškozených částí na fondu Skicáře, opravy lepených spojů na plánových sbírkách, odběrech stěrů (pozůstalosti) a v sanaci knižního fondu APH, zvláště v příruční knihovně na úseku badatelný. Z nejvýznamnějších úkolů byl splněn projekt nového uložení fondu Jednota pro dostavbu chrámu sv. Víta, t.j dezinfekce skříní, vytipování vhodných nových kartonů od domácího dodavatele, reponace archiválií včetně likvidace starých obalů, popis nových kartonů a předchozí sanace předem určených jednotek. Významně bylo pokročeno v novém uložení 42 kusů složek nové plánové sbírky do ručně zhotovených obalů z vlnité lepenky, také s ohledem na častou manipulaci se sbírkou. restaurátorských zásahů a konzervováno několik plánů z fondu Nová Plánová sbírka a dále z fondů Téka a Jednota

V.3. Zpřístupňovací práce

Pořádací práce se soustředily na fondy malého a středního rozsahu, které do roku 2000 byly neústrojně včleněny do fondu Jednota pro dostavbu katedrály sv. Víta. Uspořádána tak byla fotografická sbírka Kamila Hilberta a k dispozici dán inventář Fotografická sbírka dómského architekta Kamila Hilberta Systematicky je doplňován inventář Archivu Metropolitní kapituly: resp. doplnění popisu pečetí do r. 1419 (rozměry, barva, etc). Výrazně pokročily – v rámci projektu Monasterium- - přesun textového souboru katalogu listin AMK (OCR clearing) a jeho doplnění o recentní data a popisy (zvl.pečeti). Nově byly inventářem zpřístupněn osobní fondy dr. Adolfiny Knechtlové, a soubor mobiliářových knih z období 1920-1980. (Kompletní lokační a inventární soupis úředních knih SPH ve vztahu k movitému majetku). Na web APH (viz <http://www.prazskyhradarchiv.cz/>). byla umístěna řada inventářů pracoviště, a dílem i archivní prameny.

- Stavební správa Pražského hradu (1919 - 1948)
- Referát Stavební věci Pražského hradu KPR z let 1919 - 1947
- Písemná pozůstalost stavitele Karla Fialy (1891 - 1939)
- Písemná pozůstalost hradního architekta prof. Pavla Janáka (1936 – 1955)
- Dr. Adolfina Knechtlová (1914 -1968). Osobní pozůstalost.
- Sbírká fotografií architekta Kamila Hilberta
- Skicáře dómských architektů 1874-1930
- Česká dvorská komora (do roku 1620)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1861 - I. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1861 - II. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1862-63 - I. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1862-63 - II. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1863 - I. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1863 - II. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1863-64 - I. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1863-64 - II. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1864-65 - I. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1864-65 - II. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1866 - I. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1866 - II. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1866-67 - I. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1866-67 - II. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1868-69 - I. část)

- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1868-69 - II. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1869-70 - I. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1869-70 - II. část)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1871-73)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1874)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1875)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1876)
- Ročenky Jednoty pro dostavbu chrámu sv. Víta 1861-1952 (1882)

Ze škály dalších odborných činností jmenujme:

V.4. Účast na výstavách a obdobných projektech

V. 4.1. Autorské podíly:

Suchý, Marek: Splendori del Gotico nel Patriarcato di Aquileia (KMK, cim.1 – faks., Civici Musei e Gallerie di Storia e Arte, Udine (viz také bibliografie)

V.4.2.Organizační podíly:

Organizační podíly pracovníků APH se týkaly jednak příprav podkladů a exponátů k připravovaným výstavám, jednak ukončení účasti pracoviště na některých výstavních podnicích.

Halata, Martin: Alojzij Gangl, kipar na poti k modernizmu (+1935), I. díl. , výstava Národní galerie Lublaň- Belokranjski muzej, Metlika, Slovinsko

Suchý, Marek: Jinřich Zdík – biskup olomoucký 1126-1150 (KMK, A.21/1 – faks.), Muzeum umění Olomouc – Arcidiecézní muzeum v Olomouci

Suchý, Marek: Unikáty z dějin Litomyšle (KMK, O.35 – orig.), Regionální muzeum v Litomyšli

Suchý, Marek: Skvosty italské gotiky – české země a Furlansko ve středověku (KMK, cim.1 – faks.), Regionální muzeum v Mikulově

V.4.3. Pedagogická činnost

Suchý, Marek: Semestrální kurs (léto 2009) na FHS UK: *Kapitoly z dějin severské vikingské a středověké kultury II: Kultura středověkého Norska (cca. 1066-1397)*- cyklus přednášek (2 hodiny týdně)

Suchý, Marek: Semestrální kurs (zima 2009) na FHS UK: *Kapitoly z dějin severské vikingské a středověké kultury I: Vikingská kultura (cca. 793-1066)*- cyklus přednášek (2 hodiny týdně)

Suchý, Marek: Zkušební komise FHS UK: *Skeletový atest z českých dějin v evropském kontextu*- do 1526 (středověk)

V.4. 4. Vykonané přednášky, účast na odborných školeních, seminářích, atd.

Halata, Martin: konference Věda a technika v českých zemích 1945 – 1960, NTM Praha-ÚSD AV ČR (KDV), 20.- 21.10. 2009 Praha

Mojsejová, Kateřina: konference Věda a technika v českých zemích 1945 – 1960, NTM Praha, 22.10. 2009 Praha

Mojsejová, Kateřina: konference Faire l'histoire du Château, Univerzita Pardubice, 27.10.2009

Suchý, Marek: přednáška v rámci přednáškového cyklu *Středověký člověk pohledem mediivistických disciplín*, Ústav českých dějin FF UK: *"Na cestě" in partibus Boemie: Svědectví cestovních účtů Jindřicha z Derby (1392) a česko-anglické kontakty v době královny Anny Lucemburské (ca. 1382-1394)*

V.4.5. Posudky, účasti v grantových komisích, redakční rady, etc.

M.Suchý: : redakční rada sborníku *Castrum Pragense*, posudky k jednotlivým dílčím studiím

M.Halata: redakční rada sborníku *Castrum Pragense*, posudky k jednotlivým dílčím studiím

V. 4. 6. Tiskem publikovaná bibliografie pracovníků

Halata, Martin: Fototéka Archivu Pražského hradu (situace v letech 2001-2008), *AČ* 59, 2009, č. 1, s. 55-59 (s M.Suchým)

Suchý, Marek: England and Bohemia in the Time of Anne of Luxembourg: Dynastic Marriage as a Precondition for Cultural Contact in The Late Middle Ages, in *England Prague and Bohemia : Medieval Art, Architecture and Cultural Exchange in Central Europe*, (ed.) Z. Opačić, London 2009, s. 8-21.

Suchý, Marek: Conservation Database as a Precondition for the Administration of the Manuscript Library Stored in the Prague Castle Archives, in *Care and Conservation of Manuscripts* 11, 2009, Copenhagen, s. 189-213 (s J. Vnoučkem).

Suchý, Marek: Fototéka Archivu Pražského hradu (situace v letech 2001-2008), *AČ* 59, 2009, č. 1, s. 55-59 (s M. Halatou)

Mojsejová, Kateřina: Paměť soudobých dějin prostřednictvím audiovizuálních médií. Zamyšlení nad filmovými scénáři pořádanými Výzkumným centrem pro dějiny vědy, in *Semináře a studie k dějinám vědy*, sv.21, KDV: Praha, 2009, s.593-605 (s M.Balounovou)

Vyhotovil: M.Halata a kol.

8.1.2010